

SOCIAL CIRCUS IN DE PRAKTIJK

In het artikel op pagina 9 e.v. in dit nummer is uiteengezet wat de waarde van **social circus** kan zijn voor kwetsbare leerlingen. In dit praktijkartikel wordt u een kijkje in keuken gegund en kunt u lezen hoe dit in de praktijk wordt uitgewerkt.

Door: Monique Hammink en Ruud Bosscher

KIJKJE IN DE KEUKEN

Een artikel als dit is te kort u volledig in te wijden in het programma **social circus**, maar een blik in de keuken willen we u gunnen. We kiezen ervoor in beginsel te werken vanuit een duidelijke structuur binnen de sessies en herkenbaarheid tussen de sessies. De structuur van de sessies binnen dit programma is als volgt:

Voor binnenkomst in de circusruimte (dat kan ook een 'aangeklede' gymzaal zijn) verwisselen alle kinderen hun eigen schoenen voor circusschoentjes en worden eventueel waardevolle spullen ingenomen. Bij binnenkomst van de kinderen is het belangrijk even individuele aandacht voor iedereen te hebben, zodat eenieder zich gezien en welkom voelt. Door een compliment over de kleding, haardracht of het even samen voorbespreken van de acts die geoefend worden en dergelijke is dit simpel te doen. De naam van ieder kind kennen geeft ook aan dat er aandacht is! Alle kinderen komen vervolgens gezamenlijk en tegelijkertijd de 'circusruimte' binnen, terwijl er passende muziek wordt gedraaid. Terwijl de kinderen binnenkomen, wordt er door de stagiaires/vrijwilligers een circusact opgevoerd. Alle kinderen hebben een duidelijke eigen plek rond de pistemat op een krukje (of iets vergelijkbaars). Deze start duurt ongeveer vijf minuten. Het doel van deze manier van binnenkomen en starten is dat het de focus richt op het circus, bijdraagt aan de concentratie en aan de gezamenlijkheid. De eerste vijf tot tien minuten zijn in deze projecten vaak cruciaal: loopt dit lekker dan doen de kinderen verder meestal ook goed mee.

WARMING UP

Vervolgens worden alle kinderen welkom geheten, de artiesten(stagiaires) bedankt voor hun optreden en volgt een kort introductiepraatje waarbij eventueel kort (positief) kan worden teruggekeken op de vorige week. Daarna wordt er een gemeenschappelijk opwarmingsspel aangeboden. Dit kan verschillende vormen aannemen, maar moet te maken hebben met circus en bevat elementen als concentratie, respect en applaus. Voorbeelden zijn: het om beurten iets uitbeelden met een voorwerp, waarbij het voorwerp iets anders moet voorstellen dan het eigenlijk is of het uitvergrooten van emoties en zo komen tot spel. De warming-up duurt ongeveer tien minuten. De mental set is gericht op het kijken naar elkaar, jezelf durven presenteren, elkaar niet uitlachen maar juist waarderen om het lef iets te laten zien, applaus geven en ontvangen.

CIRCUITVORM

De eerste zeven bijeenkomsten worden er vervolgens verschillende circusdisciplines aangeboden in circuitvorm. Er wordt gewerkt in kleine groepjes. Gedurende deze sessies worden alle beschikbare disciplines meerdere keren aangeboden, bijvoorbeeld jongleren, trapeze, ballopen, koordlopen, acrobatiek, éénwiel fietsen, goochelen, clowns, en dergelijke. Dit is afhankelijk van de beschikbaarheid van materiaal en de kennis en kunde van de begeleider(s). In het circuit oefenen de kinderen/jongeren telkens tien minuten en wisselen op een duidelijk signaal (bijvoorbeeld een gong) naar het volgende aanbod. Extra structuur kan worden geboden door alle disciplines van die dag een nummer te geven én door de disciplines van die dag een vaste en duidelijk herkenbare plek in de ruimte te geven, zodat doordraaien naar het volgende nummer makkelijk is. We gaan hierbij uit van drie keer tien minuten, dus totaal dertig minuten werken in een circuit.

WERKEN NAAR EEN PRESENTATIE

De laatste zeven bijeenkomsten van een blok (uitgaande van een project van veertien keer) wordt dit half uur besteed aan het oefenen van een zelfgekozen discipline en het in een groepje toewerken naar een act. Daarbij hoort ook het kiezen en uitwerken van een rode draad door de voorstelling en het op een grappige manier in- en uit de piste brengen van materiaal ('de crew'). Vlak voor de eindvoorstelling wordt ook geoefend met hoe en waar iedereen op de bank zit, wanneer de volgende act achter het gordijn gaat klaarstaan en dergelijke.

Elke sessie wordt beëindigd met een korte presentatie, waarin zo veel mogelijk kinderen de kans krijgen kort te laten zien wat ze vandaag geoefend hebben. Hierin is veel aandacht voor de manier waarop ze opkomen (applaus!), het presenteren (kijk naar je publiek), en het ontvangen van applaus na je act. Kinderen die niets durven laten zien kunnen subtiel worden ingezet als stalmeester en het gordijn voor de andere 'artiesten

openen', waarna ze natuurlijk aan het eind van de mini-presentatie zelf ook applaus krijgen! Voor deze eindvoorstelling wordt tien minuten ingeruimd.

Tenslotte wordt er tegen de groep als geheel iets positiefs over vandaag gezegd. Voor de groep belangrijke thema's kunnen kort worden uitgelicht, bijvoorbeeld *'vandaag hebben jullie zo goed samengewerkt'*. Er wordt kort vooruitgeblikt naar de volgende keer. Hiermee wordt de laatste vijf minuten van de les gevuld.

KIEZEN VAN DE ACTS

Halverwege het project mogen de kinderen zelf een discipline gaan kiezen waar ze zich verder in gaan bekwamen voor de voorstelling. De begeleiders zijn er wel alert op wat ieder kind goed zou kunnen en bewaken dat een kind niet iets kiest waar het grote kans op falen heeft. Begeleiders proberen hier subtiel in te sturen indien nodig. Er wordt zo goed mogelijk gekeken naar de kwaliteiten van ieder kind om van daaruit een act op te bouwen en om tot een goede keuze te komen wie op welke plek wordt ingezet tijdens de voorstelling. Vaak is het de kunst om van iets kleins en simpels iets moois en groots te maken. Sommige kinderen kunnen moeilijker in een groepje

oefenen voor een act of krijgen de circustechniek moeilijker onder de knie. Het is dan de uitdaging ook voor hen iets te vinden waar zij een positief gevoel aan over houden. Een van de doelen van deze projecten is immers dat de kinderen met meer zelfvertrouwen en het gevoel iets te kunnen het project afronden. Voor sommige kinderen is het geweldig bij het licht en/of geluid te zitten en daar hun rol binnen de voorstelling te hebben.

TENSLOTTE

Zolang de effecten van *social circus* nog onvoldoende 'hard' gemaakt kunnen worden blijft er het nodige te ontwikkelen. Belangrijk is daarbij een goede *fit* te vinden tussen wat we willen meten, wat we kunnen meten en de bij de verschillende doelgroepen passende en beschikbare evaluatie-instrumenten. De vele ervaringsverhalen, zowel op websites als vanuit de ruim 100 kinderen en 24 betrokken begeleiders in de zes projecten van dit onderzoek geven in ieder geval aan dat circus een 'magische' werking kan hebben, veel plezier oplevert, onverwachte kunsten en kunde in beeld brengt, bijzondere samenwerkingsvormen stimuleert en het publiek, veelal ouders, vermaakt en kan ontroeren. Voldoende redenen om het licht op *social circus* te laten schijnen! Het project rond *social circus* wordt daarom vervolgd. In de eerste helft van 2007 zal het programma weer op diverse locaties worden uitgevoerd, waarbij de effecten nauwkeurig zullen worden gevolgd. Wilt u meewerken aan dit project, neemt u dan contact op via onderstaand adres. Wij vragen van u affiniteit met circus en een groep kinderen waarmee u tien tot vijftien keer kunt werken aan dit project. U zult het circusprogramma en een training in de uitvoer ervan ontvangen. Vanzelfsprekend zullen we u in de toekomst via dit medium over de resultaten berichten!

Over de auteurs

Dr. Monique Hammink is lid van de kenniskring Bewegen & Gedragsbeïnvloeding van de Chr. Hogeschool Windesheim, Zwolle.

Dr. Ruud Bosscher is Lector Bewegen & Gedragsbeïnvloeding op de Chr. Hogeschool Windesheim, Zwolle.

Correspondentie: info@empoweringcenter.nl

FOTO: GUIDO HOLZ

Advertenties

Groepsreizen voor scholen en bedrijven

Maatwerk

www.grevink.nl

klik op "aktie" voor de nieuwste aanbiedingen.
Verstuur uw offerteaanvraag via de homepage

in wintersport

Voor een offerte of brochure bel:

Tel: 0341-460180

Fax: 0341-431888

Email info@grevink.nl

GREVINK
reizen
wintersportreizen voor groepen!

SKILAND
SKIKAMPEN

Skiland
Postbus 59735
1040 LE Amsterdam
tel: 020-4893818
fax: 020-4893819
info@skikamp.nl
www.skikamp.nl
www.skiland.eu

SKILAND: uw partner voor de leukste wintersportkampen!
Vraag nu de nieuwe folder aan en laat u overtuigen van de prijzen, de mogelijkheden en het enthousiasme!

De voordelen van een schoolskikamp via Skiland:
| voordelige all-in prijs, inclusief skipas, skihuur en skiles
| zowel skiin als snowboarden
| volpension accommodatie met leuke avondprogramma's
| de leerling wordt veilig begeleid door ervaren CREW-members
| prettige open sfeer, duidelijke communicatie
| betrouwbaar en veilig volgens VeBON-voorwaarden

Meer info en foto's vindt u op www.skikamp.nl of www.skiland.eu